

KONFERENCIJA
**Vilniaus žydų
intelektualinis paveldas**
2023 m. spalio 10–11 d., Vilnius

CONFERENCE
**The Intellectual Heritage
of the Jews of Vilnius**
10–11 October 2023, Vilnius

PROGRAMA

VILNE | ווילנע
1323-2023 | 5083-5783

Organizatoriai:

LIETUVOS
MOKSLŲ AKADEMIJA

IZRAELIO MOKSLŲ IR
HUMANITARINIŲ
MOKSLŲ AKADEMIJA

Partneriai:

VILNIAUS
UNIVERSITETAS

LIETUVOS NACIONALINĖ
MARTYNO MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

VILNIAUS GAONO
ŽYDŲ ISTORIJOS
MUZIEJUS

ASOCIACIJA
„IZRAELIO-LIETUVOS
PREKYBOS RŪMAI“

IZRAELIO VALSTYBĖS
AMBASADA

LIETUVOS ŽYDŲ (LITVAKŲ)
BENDRUOMENĖ

Lietuvos mokslų akademijos ir Izraelio mokslų ir humanitarinių mokslų akademija 2023 m. spalio 10–11 d. kviečia į tarptautinę mokslinę konferenciją „Vilniaus žydų intelektualinis paveldas“.

2020-ieji Lietuvoje buvo paskelbti Lietuvos žydų istorijos ir Vilniaus Gaono metais, minint jo gimimo 300-metį, ir buvo planuota organizuoti Lietuvos mokslų akademijos ir Izraelio mokslų ir humanitarinių mokslų akademijos konferenciją Vilniuje. Deja, dėl pandemijos šio tikslo nepavyko realizuoti. Pasibaigus pandemijai, nutarta įgyvendinti bendrą konferencijos idėją. Pridedant prie Vilniaus miesto 700 metų jubiliejaus minėjimo ir atsižvelgiant į žydų tautos ir kultūros įtaką Vilniaus istorijai, nuspręsta išplėsti konferencijos tikslą ir jos metu išnagrinėti be galo turiningą Vilniaus žydų intelektualinį paveldą pradedant 18 a. ir jo įtaką tiek Vilniui, tiek ir pasauliui. Šiam tikslui pasiekti bus nagrinėjama Vilniaus žydų intelektualinio paveldo problematika 18–19 a. (pirmoji konferencijos diena), Vilniaus žydų intelektualinio modernėjimo procesas bei Vilniaus žydų sklaida pasaulyje (antroji konferencijos diena).

Dėl Lietuvos mokslo tarybos paramos į konferenciją galėjome pakviesti tokius pasaulinio garso žydų istorijos ir kultūros ekspertus, kaip prof. Israel Bartal, prof. David E. Fishman, prof. David G. Roskies, prof. Benjamin Brown, prof. Alex Lubotzky, prof. Marcin Wodzinski, dr. Jon Seligman, prof. Avner Holtzman, prof. Tsvia Walden ir prof. Mordechai (Motti) Zalkin. Konferencijoje pranešimus skaitys ir žymūs Lietuvos mokslininkai: prof. Giedrė Jankevičiūtė, prof. Mindaugas Kvietkauskas, dr. Lara Lempertienė, prof. Jurgita Verbickienė, doktorantė Saulė Valiūnaitė.

Labai svarbus konferencijos tikslas – skatinti Lietuvos mokslų akademijos bei Izraelio mokslų ir humanitarinių mokslų akademijos mokslinį bendradarbiavimą. Tai yra pirmasis dviejų akademijų organizuojamas bendras mokslo renginys.

PROGRAMA

Konferencijos kalba – anglų

[Registracija](#)

Spalio 10 d.

**VILNIAUS ŽYDŲ INTELEKTUALINIS
PAVELDAS 18–19 AMŽIUJE**

**LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS
DIDŽIOJI KONFERENCIJŲ SALĖ**

Gedimino pr. 3, Vilnius

8.00–9.00 *Dalyvių registracija, sutikimo kava.*

**Plenariniam posėdžiui
pirmininkauja prof. Jūras Banys**

9.00–9.30 **KONFERENCIJOS ATIDARYMAS.
SVEIKINIMO ŽODIS.**

Prof. Jūras Banys, Lietuvos mokslų
akademijos prezidentas.

Prof. David Harel,
Izraelio mokslų ir humanitarinių mokslų
akademijos prezidentas.

Hadas Wittenberg Silverstein, J. E. Nepaprastoji
ir įgaliotoji Izraelio valstybės ambasadorė Lietuvoje.

9.30–10.10 **ATIDARYMO PRANEŠIMAS.** Prof. Benjamin Brown,
Jeruzalės Hebrajų universitetas.

Vilniaus Gaono teologinis-politinis palikimas.

10.10–10.25 **Diskusija.**

10.25–10.40 *Kavos pertrauka.*

10.40–14.50 Vilniaus žydų intelektualinis paveldas 18–19 amžiuje

Pirmininkauja prof. Yadin Dudai

10.40–10.50 ĮVADINIS ŽODIS. Prof. Yadin Dudai, Izraelio mokslų ir humanitarinių mokslų akademija.

10.50–11.30 KVIESTINIS PRANEŠIMAS. Prof. Israel Bartal, Jeruzalės Hebrajų universitetas. **Kiekvienai kartai – savo mokslininkai: besikeičiantys „istorikų Gaono“ veidai.**

11.30–12.10 KVIESTINIS PRANEŠIMAS. Prof. Alex Lubotzky, Veicmano institutas, Jeruzalės Hebrajų universitetas. **Vilniaus Gaono matematika.**

12.10–12.30 Diskusija.

12.30–13.30 *Pietų pertrauka.*

Pirmininkauja prof. Vladas Algirdas Bumelis

13.30–13.50 Prof. Jurgita Verbickienė, Vilniaus universitetas. Intelektualinio gyvenimo erdvė: žydų sociotopografija 18 a. antrosios pusės Vilniuje.

13.50–14.30 KVIESTINIS PRANEŠIMAS. Prof. Marcin Wodziński, Vroclavo universitetas. **Dvi Apšvietos. Josefo Rosensohno atvejis Vilniuje.**

14.30–14.50 Diskusija.

POPIETINĖ PROGRAMA

VILNIAUS GAONO ŽYDŲ ISTORIJOS MUZIEJUS
Naugarduko g. 10, Vilnius

15.30–16.00 KVIESTINIS PRANEŠIMAS. Dr. Jon Seligman, Izraelio senienų tarnyba. **Kitos Vilniaus katedros kasinėjimai: Vilniaus Didžioji sinagoga.**

16.00–16.15 Diskusija.

16.15–16.45 PARODOS APŽIŪRA.

16.45–18.00 Filmo „Vilniaus dukra: Mašos Roskies gyvenimas dainose“ (*Daughter of Vilna: The Life in Song of Masha Roskies*) peržiūra.

Spalio 11 d.

VILNIAUS ŽYDŲ INTELEKTUALINIS MODERNĖJIMAS

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS
DIDŽIOJI KONFERENCIJŲ SALĖ

Gedimino pr. 3, Vilnius

Pirmininkauja Faina Kukliansky

9.00–9.40 **KVIESTINIS PRANEŠIMAS.** Prof. David E. Fishman, Žydų teologinė seminarija. Nacionalizmas, socializmas ir Vilniaus žydų modernizacija.

9.40–9.55 Diskusija.

9.55–11.30 **Tarpukario Vilniaus
žydų kultūra ir modernybė**

Pirmininkauja prof. David G. Roskies

9.55–10.15 Prof. Mindaugas Kvietkauskas, Vilniaus universitetas. Jidiš avangardo grupė *Yung Vilne* ir Vilniaus universitetas: atskiri ar susiję pasauliai?

10.15–10.35 Saulė Valiūnaitė, Vilniaus universitetas. Nežinomos karės? Moterys *doikayto* politikoje tarpukario Vilniuje.

- 10.35–10.55** Dr. Lara Lempertienė, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka. **Apie Vilnių su meile: Zalmanas Šneuras ir Hermanas Štrukas.**
- 10.55–11.15** Prof. Giedrė Jankevičiūtė, Vilniaus dailės akademija, Lietuvos kultūros tyrimų institutas. **Tarpukario Vilniaus žydžių dailininkų kūryba.**
- 11.15–11.30** Diskusija.
- 11.30–12.15** *Pietų pertrauka.*
- 12.15–15.15** **Vilniaus žydų idėjų sklaida pasaulyje**
Pirmininkauja prof. Mindaugas Kvietkauskas
- 12.15–12.55** **KVIESTINIS PRANEŠIMAS.** Prof. David G. Roskies, Žydų teologinė seminarija. **Pasakojimas apie du miestus: užaugau *Vilne de-Kánade*.**
- 12.55–13.35** **KVIESTINIS PRANEŠIMAS.** Prof. Avner Holtzman, Tel Avivo universitetas. **Vilnius – hebrajų Apšvietos centras.**
- 13.35–14.15** **KVIESTINIS PRANEŠIMAS.** Prof. Tsvia Walden, Negevo Ben Guriono universitetas. **Nuo Kalmano Šulmano Vilniuje iki hebrajiškai kalbančių vaikų Izraelyje: šiuolaikinės hebrajų kalbos kultūros pagrindai.**
- 14.15–14.55** **BAIGIAMASIS PRANEŠIMAS.** Prof. Mordechai (Motti) Zalkin, Negevo Ben Guriono universitetas. **Intelektualinis Lietuvos žydų paveldas: apmąstymai ir mintys.**
- 14.55–15.15** Diskusija.
- 15.15–18.00** Ekskursija po žydiškąjį Vilnių.
Ekskursiją veda Julijus Gurvičius.

Konferencijos rėmėjai:

LIETUVOS MOKSLO
TARYBA

Lietuvos
mokslo
taryba

ADVOKATŲ PROFESINĖ BENDRIJA
„MARKEVIČIUS, GERASIČKINAS IR
PARTNERIAI“

marger

ASOCIACIJA
„IZRAELIO-LIETUVOS PREKYBOS
RŪMAI“

Konferencijos draugai:

 Go Vilnius

א קלייט פון בייגל
beigelų krautuvėlė

KONFERENCIJOS ORGANIZACINIS KOMITETAS

Prof. Jūras Banys, LMA prezidentas (pirmininkas).

Prof. Vytautas Nekrošius, LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus pirmininkas (pirm. pavaduotojas).

Prof. Aušra Maslauskaitė, LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus pirmininko pavaduotoja.

Prof. Vladas Algirdas Bumelis, Izraelio valstybės garbės konsulas Vilniuje, asociacijos „Izraelio-Lietuvos prekybos rūmai“ vadovas.

Miša Jakobas, „Avia Solutions Group“ administracijos direktorius.

Prof. dr. Mindaugas Kvietkauskas, Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto dekanas.

Dr. Lara Lempertienė, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Judaikos tyrimų centro vadovė.

Prof. dr. Jurgita Verbickienė, Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto Rytų Europos žydų istorijos centro vadovė.

Faina Kukliansky, Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkė.

† **Jaša Markas Zingeris**.

